

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผู้วิจัย ขอนำเสนอการสรุปผลอภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2,484 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 228 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,226 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1, เขต 2 ปีการศึกษา 2555 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 46) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 332 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน และครูผู้สอน จำนวน 302 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านทรัพยากรการเงิน ด้านทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ และด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และ เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 332 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 332 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การเปรียบเทียบสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามตำแหน่ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าที (t - test) และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างด้วยวิธีเชฟเฟ้ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 9.04 และตำแหน่งครูผู้สอน จำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 90.96 เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 18.07 ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 41.57 และปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 40.36

2. สภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ในภาพรวมมีสภาพการปฏิบัติอยู่ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ทรัพยากรการบริหารจัดการ ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรสารสนเทศ ทรัพยากรการเงิน และทรัพยากรบุคคล ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบ สภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการเปรียบเทียบ สภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การศึกษาได้ดังนี้

1. สภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการศึกษาโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็น บุคคล เงิน วัสดุอุปกรณ์ ข้อมูลสารสนเทศ และการบริหารจัดการ เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังที่สุทธีวรรณ ตันศิริจางวงศ์ (2546 : 50 - 51) ได้กล่าวถึงความสำคัญของทรัพยากรทางการศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งการศึกษาต้องใช้สิ่งสนับสนุนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยเฉพาะทรัพยากรมนุษย์ เงิน วัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูล สารสนเทศ ถ้าปราศจากทรัพยากรพื้นฐานเหล่านี้การบริหารจัดการศึกษาจะเกิดขึ้นไม่ได้ ทรัพยากรการศึกษา

ทำให้สถานศึกษามีระบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเพราะมีการปรับปรุงการใช้ทรัพยากร การศึกษาในภารกิจงานของโรงเรียน ทำให้มีระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ทันสมัยมีอิสระ คล่องตัวเนื่องจากมีระบบข้อมูล วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีในการติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงาน ของสถานศึกษาอีกทั้งยังเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์และตัดสินใจในการบริหารจัดการศึกษา ในภาพรวมและในระดับสถานศึกษาได้ประโยชน์สูงสุด ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกส่วน ของสังคมโดยการระดมทรัพยากรทุกด้าน ดังนั้น ผลการศึกษาข้างต้นจึงทำให้ ผู้บริหารและ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมากทุกด้านสอดคล้องกับ งานวิจัยของวิไลวรรณ วงศ์จำปา (2553 : 92) ได้ทำการวิจัยเรื่องการระดมทรัพยากร เพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอนาแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 สภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีสภาพการระดม ทรัพยากรมากกว่าครูผู้สอนในทุกด้านทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ที่มิบทบาทหน้าที่ ในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่าง ๆ ในการที่จะระดมทรัพยากร มาใช้ในการบริหารการศึกษามากกว่าครูผู้สอน อีกทั้งนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดที่เน้นเรื่อง การมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนเพื่อการระดมทรัพยากรมาใช้ในการจัดการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ กมล ฉายาวินณะ (2549 : 174) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีบทบาทในการระดมทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ โดยกำหนดนโยบายให้องค์กรนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาใช้ ให้มากที่สุด จัดประชุมสัมมนา ให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น จัดนิเทศภายใน เกี่ยวกับการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้สนับสนุนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้บริหารต้องรู้จักแหล่งทรัพยากร และมิบทบาทในการบริหารทรัพยากร อันเป็นประโยชน์จากทรัพยากรได้สูงสุด สิ้นเปลือง ทรัพยากรน้อยที่สุด เกิดความเสมอภาคเป็นธรรมและใช้ทรัพยากรได้เหมาะสมโดยต้องเป็นผู้จัดทำ แผนการใช้ทรัพยากร จัดสรรทรัพยากร ใช้ทรัพยากร ควบคุมการใช้ทรัพยากรและประเมินการใช้ ทรัพยากร ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นผู้มีหน้าที่หลัก ในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษา โดยครูผู้สอน เป็นบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาเป็นทรัพยากรภายในสถานศึกษา

ที่สำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ อุไรรัตน์ (2551 : 125 - 126) ได้ทำการวิจัยเรื่องการระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามตำแหน่งพบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 สภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากผลการวิจัย พบว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีระดับการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาจันทบุรี มากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลางมีการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษา มากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากการระดมทรัพยากรมากหรือน้อย เป็นไปตามขนาดของสถานศึกษา ซึ่งขนาดของสถานศึกษาได้ใช้เกณฑ์จำนวนนักเรียน ในการแบ่งขนาดของสถานศึกษา ดังนั้นความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรในสถานศึกษานั้น ๆ จึงต้องขึ้นอยู่กับจำนวนของนักเรียนเป็นสำคัญ เพราะเมื่อจำนวนนักเรียนมาก บุคลากรครูจะต้องมีจำนวนมากขึ้น เพื่อสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง นอกจากนั้น การใช้ทรัพยากรอื่น ๆ ทั้งงบประมาณ ที่สนับสนุนเป็นรายบุคคลจะมากขึ้นตามจำนวนนักเรียน อีกทั้งการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กปฏิบัติได้น้อยและยากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรบุคคลที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จะร่วมกันระดมทรัพยากร ดังที่สุทธิวรรณ ดันตริจนางส์ (2546 : 152 : 153) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรบุคคลเป็นผู้ที่ทำให้สถานศึกษามีทรัพยากรเพียงพอในการจัดการศึกษา เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องมือฝึกทักษะต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐ วงศ์เสนา (2552 : 96 - 97) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพการระดมทรัพยากร ในท้องถิ่นเพื่อการบริหารการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ผลการวิจัยเปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษาพบว่าครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการระดมทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อการบริหารการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาจันทบุรี มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับ ควรให้ความสำคัญต่อการระดมทรัพยากรบุคคล เนื่องจากมีการระดมทรัพยากรด้านนี้น้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น จึงควรให้ความเข้าใจถึงความสำคัญของบุคคลในท้องถิ่น ทั้งบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในท้องถิ่น เกษตรกร นักการเมือง เข้ามามีส่วนร่วมสำคัญในการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน
2. ครูผู้สอนทุกคนควรให้ความสำคัญกับการระดมทรัพยากรในทุกด้าน เพราะครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทโดยตรงในการนำทรัพยากรเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียน ไม่แตกต่างจากผู้บริหาร โดยเฉพาะการพัฒนาการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดกับผู้เรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี
2. ควรทำการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี